

Jan Tomczak

"Die Führung zur Meditation -
Christliche Glaubensmeditation - Ein
Werkbuch", t. 2, Klemens Tilmann,
Hedvig-Teresia von Peinen,
Zürich-Köln-Einsiedeln 1978 :
[recenzja]

Collectanea Theologica 50/2, 210-211

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W uwagach autorzy pouczają, jak owocnie korzystać z kasety indywidualnie i w grupach. Radzą, jak w wolnych chwilach przez pisanie i mówienie bardziej świadomie przeżywać swoje czynności. Wspomniane uwagi mogą pomóc do owocniejszego wykorzystania nagranej kasety. Nawet samo wysłuchanie jej może obudzić przekonanie o potrzebie świadomego przeżywania codzienności, o której głębokie refleksje teologiczne snuje sam Karol Rahner w ostatniej części przeznaczony na niedzielę.

Wydrukowane i równocześnie mówione teksty zostały ubogacone przez cytowane na dwunastu stronach broszury inne refleksje na temat codzienności.

Omawiane opracowanie stanowi interesującą próbę wykorzystania do refleksji religijnej nie tylko słowa pisanego, ale również mówionego i muzyki.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Klemens TILMANN, Hedvig-Teresia von PEINEN, *Die Führung zur Meditation — Christliche Glaubensmeditation — Ein Werkbuch*, t. 2, Zürich-Köln-Einsiedeln 1978, Benziger Verlag, s. 413.

Medytacja stanowi ważną dziedzinę życia religijnego.

Książka jest drugim tomem dzieła *Die Führung zur Meditation* (Wprowadzenie do medytacji). Pierwszy tom był przeznaczony dla czytelników, których można nazwać nowicjuszami w medytacji i prowadził ich przez naturalną medytację w atmosferę religijną aż do początków medytacji wiary.

Drugi tom otwiera wielki świat medytacji nad chrześcijańskimi prawdami. Zaczyna od doświadczeń znanych i dostępnych każdemu chrześcijaninowi i wskazuje drogę do coraz większych głębin, aż do mistyki. Tę chrześcijańską drogę w głębię tajemnic Chrystusa porównują autorzy z innymi drogami niechrześcijańskimi, przede wszystkim z zen i ukazują, co i w jaki sposób można z nich wziąć dla medytacji chrześcijańskiej.

Omawiana pozycja zakłada wiadomości i ćwiczenia podane nie tylko w pierwszym tomie, ale również w książce *Übungsbuch zur Meditation*¹. Te trzy tomy stanowią jedność. Aby uniknąć powtórzeń, nie umieszczono w drugim tomie większości ćwiczeń zawartych w książce, która ukazała się wcześniej, pt. *Leben aus Tiefe* (Życie z głębi), niż trzy wymienione.

Wspomniane książki są przeznaczone dla chrześcijan wszystkich wyznań i obracają się koło istotnych zagadnień wiary, wspólnych wszystkim wyznawcom Chrystusa. Mają więc charakter ekumeniczny, pogłębiają wspólną podstawę i prowadzą do spotkania we wspólnym dziedzictwie wiary. Przerzucają również żywy most do tych, „którzy z czystym sercem szukają Boga”, do mistrzów i uczniów buddyzmu oraz przedstawicieli innych religii.

Omawiany tom nie przedstawia rozważań teoretycznych, lecz przeżyte treści. Ukazuje je w tekstach różnych myślicieli, w ćwiczeniach i w zapisach, osób, które oddają się medytacji.

Po uwagach ogólnych o medytacji autorzy pokazują wiele miejsc i sytuacji w normalnym życiu chrześcijańskim, w których jakby sama z siebie wyłania się medytacja religijna. Potem mówią o aktywnym rozważaniu, które może i powinno wprowadzać w początki zaplanowanej medytacji. W rozdziale trzecim przedstawiają właściwą medytację tajemnic wiary, a przede wszystkim różne modele zrodzone w duchowości chrześcijańskiej. Po modelach opisują medytację, która jest przede wszystkim zanurzeniem w Ducha Chrystusa, żyjącego w nas.

Szósty rozdział poświęcony jest formom kierownictwa i sposobom odby-

¹ Por. *Collectanea Theologica* 44 (1974) z. 4, 206—207.

wania medytacji. W następnych wyjaśniają te przeobrażenia i nawrócenia człowieka, które są niezbędne dla dalszego wchodzenia w medytację wiary i w głębszą wspólnotę z Bogiem. Przedstawivszy proces oczyszczenia, ukazują treści medytacji, ich doniosłość i porządek. W dziewiątym rozdziale zajmują się rolą ciała w medytacji, ćwiczeniami, które mają pomagać w tym, do czego zmierzamy. Pod koniec książki omawiają autorzy wykonywanie tych ćwiczeń. Zebrali różnorakie ćwiczenia, podali zapiski uczestników takich ćwiczeń i pomocne teksty.

Mimo ponad czterystu stron drobnego druku omawiana książka nie próbuje powiedzieć wszystkiego o temacie. Raczej prowadzi do czynu, który dopełni jej wypowiedzi. Zasada ujęta jako materiał, który pobudza do własnego działania, który nie niszczy pomysłowości i inicjatywy, lecz ją rodzi i rozwija. Nie zawiera więc gotowych rozważań medytacyjnych, lecz pokazuje, jak je samodzielnie realizować. Nie chodzi w tej książce o dostarczenie myśli, lecz o ułatwienie kontaktu z rzeczywistością Boga, której człowiek szuka w medytacji.

Czytanie omawianej książki nie przyniesie zadowolenia tym, którzy nie pragną Boga, nie szukają Go i bronią się przed modlitwą. Nie dla nich została napisana. Zapewne pomoże tym czytelnikom, którzy pragną Boga, szukają Go i modlą się do Niego. Takim czytelnikom poświęcają autorzy swą pracę, aby pomogła im w dążeniu do osiągnięcia pełni Chrystusa.

ks. Jan Tomczak SJ, Warszawa

Heide ROHSE, *Palästina. Vom Leben der Menschen zur Zeit Jesu*, Zürich-Köln-Göttingen 1978, Verlag Benziger — Vandenhoeck und Rupprecht, s. 68.

Książka stanowi zeszyt pracy dla uczniów trzeciej i czwartej klasy oraz dla ich nauczycieli. Pokazuje w krótkich opowiadaniach, jak w czasach Chrystusa ludzie podróżowali, mieszkali, pracowali, jak wierzyli i obchodzili święta, jak żyli. W sposób plastyczny opowiada o stosunkach między faryzeuszami i celnikami, o zajęciach pasterzy, o pracy na polu i w winnicy oraz przy łowieniu ryb. Zamieszczone dwadzieścia cztery fotografie czarno-białe pokazują warunki dzisiejsze na Bliskim Wschodzie, pod względem cywilizacyjnym i geograficznym podobne do stosunków w czasach Chrystusa.

Przy wyborze tematów i tekstów biblijnych wzięto pod uwagę jednowymiarowe rozumienie rzeczywistości przez dzieci szkoły podstawowej. Zestaw problemów został przykrojony do ich perspektyw i możliwości rozumienia. To uwzględnienie poziomu pojmowania przez dzieci szkoły podstawowej ma ułatwić tłumaczenie tekstów z Nowego Testamentu. Przy wyborze materiału informacyjnego kierowano się zainteresowaniem u dzieci realiami. Gdy dziecko zaspokoi swe pragnienie poznania wiadomości rzeczowych, zwiększa się u niego motywacja do chętnego zajmowania się materiałem historycznym i biblijnymi tekstami.

Ukazanie stosunków geograficznych, historycznych i społecznych ma służyć do zrozumienia sytuacji Jezusa w religijnej tradycji jego czasów i postawy Chrystusa wobec tej tradycji. Bogate informacje historyczne umożliwiają rzeczowe wprowadzenie w biblijny przekaz o Jezusie.

Książka jest napisana dla uczniów religii metodą informacyjną. Nie uczeń i jego sytuacja jest bezpośrednim przedmiotem uczenia, lecz określona sytuacja historyczna, w której są umieszczone teksty biblijne i historia Nowego Testamentu.

Poznanie ówczesnych stosunków ma umożliwić zrozumienie, że nauczanie i postępowanie Jezusa objawia myślenie i działanie ukierunkowane na człowieka, na jego sytuację, a ostatecznie zmierza do wyzwolenia ludzi i obdarzenia ich wolnością.